

Over de visie van de AFM op het pensioenstelsel

Veelgestelde vragen

De visie van de AFM op het pensioenstelsel heeft veel aandacht gekregen van media, brancheorganisaties en andere partijen. Naar aanleiding hiervan een overzicht van de meest gestelde vragen en antwoorden.

Onderwerpen:

- [Mandaat van de AFM](#)
- [Pensioenopbouw van zelfstandigen](#)
- [Keuze in de hoogte van de premie-inleg](#)

Mandaat AFM

Waarom heeft de AFM een position paper gepubliceerd over het pensioenstelsel?

De AFM geeft met dit paper gehoor aan de algemene oproep van staatssecretaris Klijnsma van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) om een bijdrage te leveren aan een brede maatschappelijke dialoog over de toekomst van ons pensioenstelsel.

Kan ik ook mijn inbreng geven in de Nationale Pensioendialoog?

Het kabinet heeft op initiatief van staatssecretaris Klijnsma een Nationale Pensioendialoog gevoerd: een open, brede dialoog over de maatschappelijke houdbaarheid van ons pensioenstelsel. Open, omdat geen enkel onderwerp taboe was. En breed, omdat iedereen die zich betrokken voelde de gelegenheid kreeg om mee te praten. **Op 19 januari 2015 zijn de bijeenkomsten in het land in het kader van De Nationale Pensioendialoog afgerond.** De dialoog heeft veel ideeën, visies en voorstellen opgeleverd. **Klijnsma heeft deze opgenomen in een voortgangsrapportage die eveneens op 19 januari aan de Tweede Kamer is gestuurd.**

Waarom heeft de AFM een brede visie gepubliceerd die verder gaat dan informatieverstrekking door pensioenuitvoerders?

De missie van de AFM is het bevorderen van eerlijke en transparante financiële markten, en het versterken van het vertrouwen van bedrijven en consumenten in financiële markten. Deze missie vormt de leidraad voor de inbreng van de AFM in de Nationale Pensioendialoog.

De AFM heeft in haar maatschappelijke rol als gedragstoezichthouder op onder andere pensioenuitvoerders een brede blik op het pensioenveld en consumenten (deelnemers). De inbreng van de AFM in de Nationale Pensioendialoog is mede gebaseerd op haar rol in de financiële sector en de ervaringen die zij in het toezicht heeft opgedaan. De AFM kiest daarbij het perspectief van de deelnemer.

Waar vind ik de antwoorden op de gestelde vragen door Kamerlid Klein over het position paper van de AFM aan staatssecretaris Kleinsma?

Kamerlid Klein heeft schriftelijke vragen ingediend naar aanleiding van de berichtgeving over het position paper van de AFM. Klein wilde van staatssecretaris Klijnsma (SZW) weten wat haar mening is over het door de AFM naar voren gebrachte standpunt over de verplichtstelling van pensioenopbouw voor alle werkenden en of het gepast is dat de AFM als toezichthouder zich hierover uitlaat.

Op vrijdag 6 februari heeft staatssecretaris Klijnsma de vragen van Klein schriftelijke beantwoord. De staatssecretaris geeft aan dat ze alle betrokkenen heeft opgeroepen een bijdrage te leveren aan de Nationale Pensioendialoog, die een open en breed karakter kent. Vanuit die optiek acht zij het waardevol dat ook een toezichthouder als de AFM een bijdrage levert aan de discussie over de toekomstige inrichting van het stelsel, mede gezien de brede blik die de AFM op het pensioenveld heeft.

Pensioenopbouw zelfstandigen

Ik ben zelfstandige. Waarom vindt de AFM het nodig dat ik pensioen opbouw in de tweede pijler?

De AFM vindt het belangrijk dat alle werkenden (waaronder ook zelfstandigen) na pensionering geen al te grote terugval hebben wat betreft inkomen. Een grote groep werkenden wordt hiervoor beschermd omdat zij vallen onder een verplichtstelling om deel te nemen aan een pensioenregeling. Uit onderzoek blijkt dat een groot deel van de zelfstandigen (zzp'er) vrijwillig te weinig geld opzij zet voor later. Deze groep werkenden loopt daardoor het risico op een forse inkomensterugval na pensionering.

Het aantal zzp'ers in Nederland neemt toe en de AFM vindt het risico ook bij deze groep werkenden op een te grote inkomensterugval onwenselijk. De introductie van een vrijwillige mogelijkheid die voldoende effect sorteert tot deelname aan een pensioenregeling is stap één. Wanneer echter blijkt dat vrijwilligheid onvoldoende leidt tot pensioenopbouw, vindt de AFM het belangrijk dat wordt

nagedacht over een vorm van verplichtstelling voor zelfstandigen (en andere werkenden zonder pensioenregeling).

Wat zou er moeten gebeuren om de vrijwillige deelname van zelfstandigen te stimuleren?

De AFM kan zich voorstellen dat verschillende manieren onderzocht en uitgetoet worden om de vrijwillige pensioenopbouw van zelfstandigen te stimuleren. Een belangrijke voorwaarde hierbij is dat zelfstandigen goed inzicht hebben in hun financiële situatie. Hierbij is het van belang dat zij een volledig (digitaal) overzicht hebben van hun financiële gegevens.

Er zijn grote verschillen tussen zelfstandigen, een deel van hen bouwt wel voldoende pensioen op, waarom zou je deze groep dan (onnodig) verplichten?

Het beeld van de AFM is, op basis van de haar beschikbare onderzoeken, dat een deel van de zelfstandigen inderdaad voldoende middelen heeft om na pensionering van inkomen te voorzien, maar dat dit lang niet voor alle zelfstandigen het geval is. De AFM vindt het daarbij niet alleen van belang dat het stelsel meer uitlegbaar wordt, maar ook dat de complexiteit in het stelsel wordt gereduceerd en de efficiëntie verhoogd. Een verschil in behandeling van verschillende type zelfstandigen past hier naar de mening van de AFM niet bij.

Ik ben zelfstandige met een laag inkomen en heb geen geld over om opzij te zetten voor mijn pensioen. Waarom wil de AFM dat ik wel geld opzij zet voor mijn oude dag?

De kern van deze aanbeveling is dat de AFM het belangrijk vindt dat alle werkenden (ook zelfstandigen) na pensionering geen al te grote terugval hebben wat betreft inkomen. Het tweede pijler pensioen is het aanvullend pensioen bovenop de AOW en is inkomensgerelateerd. Als u een relatief laag inkomen hebt, zal de inkomensterugval bij een overgang op de AOW-leeftijd minder groot zijn. Dit in tegenstelling tot wanneer u een hoog inkomen heeft. Dit betekent dat wanneer er (tijdelijk) sprake is van een minder hoog inkomen er ook minder geld opzij hoeft te worden gezet.

Keuze in de hoogte van de premie-inleg

Wat zou de minimale pensioeninleg voor zelfstandigen moeten zijn?

De AFM wil benadrukken dat voor zelfstandigen, evenals voor werknemers in loondienst, de inleg inkomensgerelateerd moet zijn. Dit betekent ook dat, voor zelfstandigen met een laag inkomen, de inleg beperkt kan zijn.

Keuze in de hoogte van de pensioenpremie-inleg lijkt in strijd met eerdere publicaties van de AFM dat een deel van de pensioendeelnemers juist te weinig pensioen opbouwt. Wat is hiervoor de uitleg?

De AFM heeft in het verleden gewaarschuwd dat er sprake is van een verwachtingskloof bij pensioendeelnemers; een deel van de deelnemers krijgt een lager pensioen dan zij hadden verwacht. *Verschillen tussen deelnemers vragen echter ook om keuzemogelijkheden waar dat kan.* Keuze in de hoogte van de premie-inleg is in de eerste plaats bedoeld om deelnemers de mogelijkheid te geven om de hoogte van de inleg aan te passen aan de persoonlijke omstandigheden. Deze vorm van keuze is dan ook vooral bedoeld voor deelnemers met een eigen huis of vrij beschikbaar vermogen, maar ook voor de groep deelnemers die tijdelijk meer financiële ruimte nodig hebben. Goede informatieverstrekking, het zichtbaar maken van de consequenties van keuzes in de hoogte van de inleg en een goede default (standaard) inleg voor mensen die geen keuze willen maken zijn dan ook noodzakelijke randvoorwaarden om dit type keuze in goede banen te leiden.

Is de AFM niet bezorgd dat deelnemers allemaal voor de minimum inleg zullen kiezen?

Om ervoor te zorgen dat deelnemers zich bewust zijn van de consequenties van hun keuzes is een goede keuzearchitectuur en inzicht in de consequenties van de keuze van groot belang. Wanneer er sprake is van een default (standaard) inleg zullen deelnemers bijvoorbeeld gedwongen worden om een bewuste keuze te maken om hiervan af te wijken en minder in te leggen. Ook zal er over het niveau van de minimuminleg nagedacht moeten worden om te voorkomen dat grote groepen deelnemers structureel te weinig pensioen opbouwen.